Luonnonvarakeskus

LUKE/2927/00.04.05/2026

23.10.2026

Asia: Lausuntopyyntö Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2045 osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnoksesta (15/03.02.00.00/2026)

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
kirjaamo@pohjois-karjala.fi

**Lausunto**

1 Johdanto

Luonnonvarakeskus kiittää mahdollisuudesta lausua Pohjois-Karjalan maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja keskittyy lausunnossaan oman toimialansa asioihin.

2 Lausunto

Luonnonvarakeskus katsoo, että kaavatyön selvitystarpeissa olisi perusteltua tarkastella nykyistä selkeämmin metsien ja turvemaiden näkökulmasta eri maankäyttömuotojen yhteisvaikutuksia luonnonvarojen käyttöön, vesitalouteen sekä ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen. Metsät tunnistetaan Lähtökohdat ja alustavat tavoitteet -asiakirjassa pohjavesien ohella maakunnan merkittävimpien luonnonvarojen joukkoon. Luonnonvarateeman tässä vaiheessa yksilöidyt selvitystarpeet koskevat kuitenkin maa-ainestenottoa ja kiviaineshuoltoa sekä laajoja peltoalueita. Maakuntakaavan sisältöön kuuluvat lisäksi muun muassa tuuli- ja aurinkovoiman tuotantoalueet sekä energiansiirtoverkot, ja ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen on määritelty yhdeksi kaavatyön läpileikkaavista teemoista.

Luonnonvarakeskus pitää perusteltuna, että kaavatyön edetessä tarkastellaan riittävällä tavalla myös eri maankäyttöratkaisujen mahdollisia vaikutuksia erityisesti metsä- ja turvemaiden käyttöön, vesitalouteen sekä hiilivarastoihin ja -nieluihin. Tarkastelussa olisi hyvä kiinnittää huomiota myös siihen, voiko yksittäisillä aluevarauksilla olla yhdessä muiden maankäyttöratkaisujen kanssa sellaisia yhteisvaikutuksia, jotka on tarpeen ottaa huomioon maakuntakaavan yleispiirteisellä suunnittelutasolla. Tällainen tarkastelu voisi osaltaan tukea eri maankäyttömuotojen yhteensovittamista ja tuottaa tietopohjaa myöhempää, yksityiskohtaisempaa suunnittelua varten.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetaan lisäksi, että uuden alueidenkäyttölain yhtenä tarkoituksena on vahvistaa maanomistajan asemaa. Lakiesityksen maakuntakaavan sisältövaatimuksissa edellytetään, että kaavaa laadittaessa huolehditaan siitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Luonnonsuojelua ja arvokkaita luontoalueita koskevissa tavoitteissa esitetään luonnon monimuotoisuuden ydinalueiden ja niiden välisen kytkeytyneisyyden selvittämistä ja huomioon ottamista kaavassa sekä suojelualueverkoston täydentämistä myös vielä perustamattomilla suojelualueilla. Tällaisilla maakuntakaavan ratkaisuilla voi olla vaikutuksia alueiden myöhempään maankäytön suunnitteluun ja siten myös maanomistajien asemaan.

Tämän vuoksi maakuntakaavaan sisällytettävät ratkaisut ja aluerajaukset on perusteltava selkeästi ja läpinäkyvästi, niiden tulee perustua riittäviin selvityksiin ja niiden vaikutukset tulee arvioida huolellisesti. Lisäksi on tärkeää varmistaa,

että maanomistajilla on tosiasialliset mahdollisuudet saada tietoa kaavan valmistelusta ja osallistua kaavaratkaisujen valmisteluun.

## 3 Lausunnon tiivistelmä

Luke korostaa maakuntakaavan valmistelussa metsiin, turvemaihin, vesitalouteen ja ilmastovaikutuksiin kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointia sekä sitä, että kaavaratkaisut perustuvat riittäviin selvityksiin, ovat läpinäkyviä ja turvaavat maanomistajien osallistumismahdollisuudet.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 23.10.2026 klo 16:21:25.

Lausunnon valmistelija(t):
Timo Domisch
Leena Kärkkäinen, Sirpa Piirainen

Liitteet:

Tiedoksi: